

# ÅRSPLAN

## 2018/2019



EKHOLT BARNEHAGE SA

«SUNN MAT FOR SMÅ MAGER»

## **Innhold:**

2 Forord

2.1 Innledning

3 Barnehagens visjon

4 Barnehagens grunnsyn

7 Barnehagens satsningsområde

7.1 Kunst kultur og kreativitet

8 Kropp bevegelse og helse «Sunn mat for små mager»

9 Barnehagens formål og innhold

9.1 Omsorg

10 Danning

10.1 Lek

11 Læring

11.1 Vennskap og fellesskap

13. Språkkompetanse

13.1 Progresjon

14 Barns medvirkning

15 Rammeplanens øvrige fagområder

- ✓ Etikk, religion og filosofi
- ✓ Antall, rom og form
- ✓ Natur, miljø og teknologi
- ✓ Kommunikasjon, språk og tekst
- ✓ Natur, miljø og teknikk

17 Tirsdag i barnehagen

18 Overgang barnehagen og skole/sfo

18.2 Evaluering og dokumentasjon

19 Personalutvikling

20 Tilvenning

22 Barnehagens samarbeidspartnere

23 Foreldresamarbeid

25 Litteratur

## **Forord:**

Årsplanen er barnehagens overordnede pedagogiske dokument. Årsplanen bygger på «Lov om barnehager» og «Rammeplanen». Disse to dokumentene utgjør barnehagens samfunnsmandat. 1.august 2017 fikk barnehagen ny Rammeplan

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Kunnskapsdepartementet har også utarbeidet temahefter/webinar, som gir klare føringer for kvalitet. Heftene/webinar er en god støtte til både den pedagogiske hverdagen og i plan- og evalueringarbeidet. Lov om barnehager, rammeplanen og temahefter/webinar ligger tilgjengelig på [www.udir.no](http://www.udir.no) Årsplanen utarbeides i løpet av vårsemesteret og godkjennes av samarbeidsutvalget i barnehagen. Årsplanen er godkjent av samarbeidsutvalget september 2018. Årsplanen gjelder for barnehageåret 2018/2019. Basert på denne lager avdelingene sine planer for hver måned som er avdelingens arbeidsverktøy.

## **Innledning:**

Ekholt barnehage SA er en privat foreldredrevet andelsbarnehage, som ligger på Ekholt i Rygge kommune, like ved kommunegrensen til Moss. Barnehagen åpnet i 1999 og består av fire avdelinger (Myggen, Bia, Marihøna og Humla) med til sammen ca. 71 barn i alderen 0-6 år. Vi har et fint nærmiljø som har mye å by på. Skog, sjø, kultur, kollektiv transport, industri og nær avstand til Moss sentrum.

- ✓ Barnehagen er stengt jul, påske og de to siste ukene i juli.
- ✓ Barnehagen tilbyr 80% og 100 % plasser.
- ✓ Vår åpningstid er fra kl. 06.45- 17.00
- ✓ En barnehageplass koster 2910,- kr i måneden. I tillegg 400 kr for kost.
- ✓ Barna får frokost, lunsj og ettermiddagsmat hver dag.
- ✓ Det er barnehage restaurant en gang i uken.

I Ekholt barnehage har vi en langvarig satsning på "Sunn mat for små mager." Barna er delaktige i matlaging, og får kunnskap om hvor maten kommer fra. Barnehagen har et flott kjøkken som er tilpasset barna med f.eks. kjøkkenbenk i barna sin høyde. Matlaging og måltider er en sentral del av den daglige virksomheten i barnehagen. Maten vi lager i barnehagen utgjør en betydelig del av barnets totale kosthold, og barnehagen er en viktig arena for å fremme sunne kostholdsvaner

blant barn i tidlig alder. En av våre ansatte er utdannet kostholdsveileder, og alle i personalgruppen har deltatt på ulike kostholds og matlagningskurs.

Ekholt barnehage er godkjent sertifisert helsefremmende barnehage. Med dette menes at vi som barnehage styrker barnas fysiske og psykiske helse gjennom å ha fokus på det sosiale og fysiske miljøet. Barnehagen innfrir en rekke kriterier som inneholder alt fra psykisk/fysisk helse til kost og ernæring. Dette er forankret og skal være godt synlig i vårt arbeid. Du kan lese mere om dette på [www.ostfoldhelsa.no](http://www.ostfoldhelsa.no).

Vi har også et stort fokus på musikk. Alle barna har musikkundervisning i aldersinndelte grupper fordelt på 2 uker med vår musikkpedagog. Barnehagen tilbyr også tilvenning med musikk for de yngste barna. Personalet i Ekholt barnehage er 22 flotte og engasjerte voksne som består av både kvinner og menn. Sammen gjør vi alt for at barna i Ekholt barnehage skal ha gode opplevelser hver dag.

### **Barnehagens visjon er: «Sammen om en god barndom»**

Med dette mottoet vil vi:

- ✓ At barna skal kjenne seg sett og hørt hver dag
- ✓ Se barnas behov
- ✓ Ha tid til hvert enkelt barn
- ✓ Bidra til å fremme god sosial utvikling, livsmestring og helse
- ✓ Tilrettelegge for rom og tid, til lek og utfoldelse
- ✓ Ha en hverdag fylt av omsorg, danning, lek og læring

## **Barnehagens grunnsyn:**

### **For å bestrebe en god barndom i Ekholt barnehage har vi følgende pedagogiske grunnsyn:**

Med pedagogisk grunnsyn mener vi de verdier vi ønsker å legge vekt på og arbeide etter i vår barnehage. Grunnsynet til Ekholt barnehage kan forstås som en forlenget arm av barnehagens barnesyn. Det er i arbeid med barna, vårt barnesyn kommer til uttrykk. Dette innebærer blant annet hvordan vi tilrettelegger læringsmiljøet, hvordan vi strukturerer dagen og hva vi tilbyr av aktiviteter. Uansett hva vi foretar oss krever det at vi ansatte i barnehagen har en bevisstgjøring om hvilke fundament vi legger til grunn for vårt daglige arbeid med barna som første ledd i utdanningsløpet. Danning som et fagbegrep er et omfattende og bredt begrep som rommer det meste vi mennesker tar for oss i våre liv. Det er altså ikke noe som bare finner sted i barndommen, men derimot i en livslang prosess. Ekholt barnehage ønsker å være medvirkende til at barna får et begynnende nyansert blikk som går utpå å akseptere menneskers likheter og forskjeller, samt en forståelse av at det finnes mange måter å handle på. For å kunne legge merke til ulikheter må man kjenne seg selv, og vite noe om «hvem er jeg» og hvor jeg kommer ifra. Arbeidet med dette i tidlig alder kan påvirke hvilken rolle et menneske tar i et større fellesskap livet igjennom. Barnehagen er den første sosiale arena barn ferdes i uten primærfamilien. Dette gir barnehagen en mulighet, men også en forventning til at det arbeides med hvordan barna er mot hverandre. Vi vil også at barna skal få gode holdninger for andre mennesker samt å ivareta våre omgivelser og naturen. Et kjent uttrykk som kan illustrere noe av hva danning omhandler er fra Ellen Key: «Danning er det vi husker når vi har glemt det vi har lært» (Eidsvåg 2011). Dette kan igjen si noe om at dannelsesbegrepet omfatter både bevisst og ubevisst kunnskap. Når våre gode holdninger har blitt til taus kunnskap, samtidig som at vi bevisst strever mot å være et godt medmenneske «er vi dannet». Vi må alltid streve videre for å oppnå et godt liv. Med dette i bakhodet kan vi finne arbeid med danning i alt vi gjør, vi må bare ha evne å trenge bak våre egne handlinger.

Ekholt barnehage sitt samfunnsansvar er, som et samfunns mål, å medvirke til at barn som går i barnehagen blir medmennesker. Med dette som utgangspunkt vil vi ta for oss mer detaljert hvordan vi velger å arbeide for å oppnå vårt samfunnsansvar. Det første vi ønsker å presentere er barns medvirkning som et viktig ledd i barns hverdag. Vi ønsker at barna kjenner sin rett til å gi uttrykk for sine forventninger og behov for sin hverdag. Barna i Ekholt barnehage er deltakere i et fellesskap hvor de har innflytelse på det som skjer rundt seg. De får mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av sitt liv i barnehagen. Vi ønsker å imøtekomme barna med hensyn til deres alder og modenhet, de skal oppleve at de ikke står alene med viktige

avgjørelser. Dette er også vesentlig i barnets opplevelse av livsmestring (*1.08.2017 Rammeplan for barnehagen*) I barnehagen har vi barn med nonverbal og verbal kommunikasjon. Dette skaper noen rammer for forutsetninger angående hvordan vi skal forstå og tolke barna. Dette fører igjen med seg en stor makt over deres opplevelse. Gjennom medvirkning i egen læring ønsker vi at dette bidrar til lærelyst og motivasjon. Ekholt barnehage ønsker at barna skal erfare at «jeg kan» og støttes til en selvstendig utvikling. Denne erfaringen gir barn stor glede og glød til gode opplevelser hver dag. Ekholt barnehage mener det er betydningsfullt at barna kjenner seg som verdifulle aktører i sin hverdag i samspill med oss voksne. Gjennom gode prosesser med medvirkning legger vi til rette for et godt leke og læringsmiljø i barnehagen.

I Ekholt barnehage ønsker vi å legge til rette for allsidig læring, og utforske hvilken metode de ulike barna lærer på for å gi et best mulig læringsgrunnlag. I samhandling med barna har vi voksne fokus på å utvide og å veilede, istedenfor å korrigere deres handlinger. Barns læring oppstår i alle situasjoner, altså der barna er interesserte og nysgjerrige forekommer det læring. Det er både formell og uformell læring, og disse styrker og drar nytte av hverandre. Nyttverdien av læring i barnehagen er nødvendig for barna i sin her og nå tilværelse, og som et første ledd i utdanningsforløpet. Vi ønsker å bidra til at barna erfarer mestring, og gleden ved å ta til seg ny kunnskap, dette kan ha positiv påvirkning for selvfølelsen til barna. I Ekholt barnehage ønsker vi at leken skal være en arena der barna får uttrykke følelser, og opplevelser med sitt språk og sin væremåte. Barna eier sin lek og bevarer den, de voksnes ansvar blir derfor å være observerende tilstede, og være en brobygger mellom barna i leken ved behov. Vi voksne i Ekholt barnehage er bevisst vårt ansvar, vi legger til rette for lek, inspirer og lar leken farge hver eneste dag. Leken i Ekholt barnehage er i seg selv et lite samfunn med mennesker med ulike behov, bakgrunn og utvikling. I disse små samfunnene lærer barn å håndtere utfordringer de kan møte på ute i verden, de får mulighet til å bearbeide opplevelser og inntrykk i en trygg arena. Når barn opplever trygghet og glede gjennom lek og læring stimuleres deres sosiale kompetanse i tidlig alder. Vi ønsker at barna er bevisst sin verdi, og vi vil bidra til å utvikle en god og stabil selvfølelse hos barna. Samtidig ønsker vi å gi barna kunnskap om å kunne se ulikheter mellom mennesker som en verdi, og ved dette nære nestekjærlighet mellom dem. Vi legger til rette for lek og samspill med andre barn og voksne for å fremme utvikling av sosial kompetanse. Gjennom leken møter barna hverandre, og dette kan være starten på et nært og langt vennskap. I dette finner vi barnas respekt og tillit til den andre, som kan føre til gode samarbeidsevner i andre aktiviteter gjennom å kommunisere, vise toleranse og respekt for hverandre. Vi i Ekholt barnehage ønsker å få frem barndommens egenverdi og anerkjenne barnas rett til å være her og nå. Vi bestreber oss mot en mobbefri arena som er preget av raushet og anerkjennelse for de menneskene vi omgås. Vi har

beskrevet hvordan vi forstår og arbeider med danning, medvirkning, lek, læring og sosial kompetanse og hvordan dette kommer til uttrykk i vår hverdag. Et av hovedsatsnings-områdene er måltidet som et pedagogisk virkemiddel. For å forstå måltidet som et pedagogisk virkemiddel velger vi å løfte det til noe annet enn «å bare bli mett». Med dette ser vi på viktige prosesser som skjer på veien til matfatet og i etterkant. Vi opplever at det er nødvendig å gi barna mer kunnskap om hvor maten kommer ifra, hvordan den tilberedes og hva som er essensielt for kroppen vår. Som en konsekvens av matvaner og holdninger til kosthold i dagens samfunn mener vi at dette påvirker barns forhold til mat i tidlig alder. Barnehagen har et stort ansvar for mattilbudet da barnehagen utgjør en betydelig del av barnas totale kosthold. Gjennom samspillsprosesser rundt måltidet ser vi at dette har en uvurderlig effekt på flere aspekter ved læring. Disse omhandler alt fra samtaler, logisk trening, praktiske gjøremål, rekkefølge, humor og dialog. Vi kan med dette forstå måltidet som en tverrfaglig pedagogisk satsning (Bae, 2009). Måltidet er en av få aktiviteter hvor en kan sitte i mindre grupper over tid å samtale om et felles tema (Gjems, 2014).

En annen tverrfaglig pedagogisk satsning Ekholt barnehage fokuserer på er musikkundervisning. Her kommer den kunstneriske sansen og den kreative utfoldelsen til uttrykk gjennom bruk av kroppen som verktøy. Begge disse forsterker hverandres effekt for barns utvikling av god selvfølelse. Dette bidrar også til utvikling av lek, læring, sosial kompetanse, medvirkning, livsmestring/helse og danning som en helhet.

For å oppnå dette er det store krav til de voksne i Ekholt barnehage. Vi er rollemodeller for mange barn i løpet av ett barnehageår. Dette krever en kontinuerlig gjennomgang av egne handlinger i samspill med barna. Dette innebærer at vi er voksne som har fokus på trygghet, kjærlighet og omsorg for alle barn i Ekholt barnehage. Vi vil være til stede og fange opp det som skjer i samspillet mellom barn, og være vårt ansvar bevisst. Det krever at vi ønsker å bli kjent med hvert enkelt barn. Vi vil møte barna sine behov og gi barna de nødvendige utfordringer for deres sosiale kompetanse. Vi er voksne som skal ha tid til å forstå barna, og være nysgjerrige på deres undringer. I barnehagen er vi avhengig av et nært tillitsforhold til barna, for å etablere dette hos barna må vi være voksne som er forutsigbare. Barna må med andre ord vite hvem vi er, og hvor de har oss gjennom vårt samspill med dem. Det skal komme til uttrykk at vi har et kontinuerlig utviklingsbehov, og at vi gjennomfører det samfunnet krever av oss som en læringsarena på alle nivåer.

## **Barnehagens satsningsområde:**

I Ekholt barnehage har vi valgt å satse spesielt på to fagområder. I arbeid med fokus på disse fagområdene ser vi at de øvrige fagområdene blir implementert i alle aktiviteter vi foretar oss.

- Kunst, kultur og kreativitet.
- Kropp, bevegelse, mat og helse.

## **Kunst kultur og kreativitet**

*Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skap kunstneriske og kulturelle uttrykk. (Rammeplan for barnehagen 1.8.2017)*

Hos oss satser vi spesielt på musikk innenfor fagområdet kunst, kultur og kreativitet. Vi har en musikkpedagog hos oss en gang i uken som har musikkundervisning for alle barna i aldersinndelte grupper fordelt på to uker. Vi avslutter hvert år med en sommerkonsert. Denne konserten vil vi jobbe med hele året og dra inn fagområdet i form av å lage kulisser, kostymer og lignende. Sommerkonserten har hvert år et eget tema som er nært sammenvevd med satsningsområdene i barnehagen. Med utgangspunkt i Rammeplan for barnehagen sine retningslinjer ønsker vi i Ekholt barnehage at barna utvikler sin refleksjon og følsomhet i møte med kunst, kultur og kreativ. Gjennom jevnlig musikkundervisning blir barna kjent med å lytte, iaktta og uttrykke seg via sang, rytmer og bevegelse. Dette skal være et bidrag til å styrke barnas kulturelle identitet og sine personlige uttrykk gjennom å ta i bruk kreativ tenkning, fantasi og skaperglede. For å arbeide i retning av disse målene ønsker vi i Ekholt barnehage å skape tilstrekkelig rom for både voksen-ledede og barnestyrte aktiviteter for å utøve og nyte estetiske inntrykks- og uttrykksformer. Vi vil også sørge for at barn daglig har tilgang til bøker, bilder, instrumenter, utkleddingsutstyr og rikelig, variert materiale og verktøy for skapende virksomhet. Personalet skal være lyttende og oppmerksomme i forhold til barnas kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforskning av de estetiske områdene. Vi ønsker å være tilstede her og nå, og fange opp de initiativ og ideer barna har i forhold til å uttrykke seg innenfor fagområdet. De estetiske fenomenene befinner seg i ulike miljøer som naturen, bomiljø, tekst, musikk og bevegelser (Rammeplan for barnehagen 1.8.2017)



## Kropp, bevegelse, mat og helse

### «Sunn mat for små mager»

I Ekholt barnehage legger vi vekt på varierte og sunne måltider, som er laget av gode, rene og næringsrike råvarer. Barn trenger næringsrik mat for optimal vekst og utvikling, og for å fremme god helse og forebygge sykdommer. Matvaner dannes tidlig i livet og danner grunnlaget for matvaner senere i livet. Barnehagen er en viktig arena for å fremme sunne kostvaner blant barn. I barnehagen tilbyr vi frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid. Frokost bidrar til en god start på dagen, og som består av sunne energikilder for eksempel egg, smør, ost, kjøttpålegg, grovbrød og havregryn. Lunsjmåltidet er barna med og tilbereder etter barnehagens satsningsområde. Ettermiddagsmåltidet består av grønnsaker og frukt, dette for å dekke barnas behov for vitaminer og mineraler som er viktig for barn i vekst og utvikling. Matlagningen og måltidene i barnehagen har også en viktig funksjon med tanke på å utvikle barnas sosiale kompetanse, kulturforståelse, matglede, samt bidra til gode kunnskaper og holdninger til sunne helsevaner. Hos oss handler måltidet om mere enn å bli mett, og vi ser på måltidet som et pedagogisk virkemiddel. Ekholt barnehage ønsker sammen med foreldrene å bidra til gode matvaner for barna. Vi legger vekt på god balanse i kostholdet gjennom mat som er basert på naturlig sunt fett, gode proteinkilder og sunne karbohydrater. Næringsrik mat og en god rytme i måltider gir stabilt blodsukker som igjen bidrar til blant annet bedre yteevne, humør, overskudd til aktivitet og en god hverdag. Barnehagen har vært med på å skrive en rapport. Denne er utgitt av Statped, og beskriver godt hvordan vi jobber med mat og måltid.

<http://www.statped.no/globalassets/laringsressurs/dokumenter/rapporter/mellom-fiskepakker-og-kyllingsupper-v-19.4.2017.pdf>

Vi fortsetter å ha Rammeplanen som et utgangspunkt i hva vi tar for oss, samtidig som vi har vår egen satsning og kunnskap som vi legger til grunn for vårt arbeid med barna. Vi i Ekholt barnehage har som sagt et hovedfokus på å bidra til at barna får et bevisst forhold til hva kroppen trenger samtidig som at de får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring. Ved dette fokuset ønsker vi å bidra til forståelse og respekt for egen kropp, og for at alle er forskjellige. Gjennom dette tilegner barna seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer. Barna videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk, finmotorikk og kroppsbevissthet gjennom å få testet sine egne grenser i trygge rammer. Gjennom vår matsatsning har vi et fokus på å bruke råvarer fra de ulike årstidene på den måten får vi knyttet paralleller mellom det som vokser og gror ute og det vi får i oss. Dette utvikler også

glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer, og gir en forståelse av hvordan barna bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen.

Nytt for dette barnehageåret er at åtte av våre ansatte høsten 2018 skal på 6 timers yogakurs for barn, som vi etterhvert vil implementere i vår hverdag. Dette er også med på å sikre kravet om ro, hvile og avslapning, samtidig bidra til å fremme bevegelsesglede og motoriske utvikling.

## **Barnehagens formål og innhold**

*Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. I samiske barnehager skal dette arbeidet bygge på samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskaper av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede. (Rammeplan for barnehagen 1.08.2017)*

Nedenfor vil vi beskrive hvordan barnehagen jobber med barnets allsidige utvikling, i sammenheng med omsorg, danning, lek og læring, samt vennskap og felleskap, språk og kommunikasjon.

### **Omsorg:**

*«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger» (Rammeplan for barnehagen 1.08.2017)*

Alle barn er avhengige av et godt omsorgsmiljø. Et miljø hvor de kjenner seg trygge, sett og hørt. God omsorg er viktig for god utvikling og læring. Det er ulikt hvilken omsorg barna har behov for også i forhold til hvilken alder barna er i, men også hvordan de er som mennesker. I Ekholt barnehage har vi engasjerte voksne som viser at de vil bli kjent med hvert enkelt barn som bidrar til trygge, selvstendige og glade barn. Personalet skal vise omsorg gjennom å anerkjenne

barnas følelser, lytte og vise interesse for det barna forteller enten i ord, eller gjennom kroppsspråket.

## **Danning**

*«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.*

*Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur» (Rammeplan for barnehagen 1.08.2017)*

Danning er det som skjer i barnets samspill med verden rundt seg. Danning er en prosess som skjer gjennom hele livet. Gjennom danning overføres verdier, normer tanker og handlings- og uttrykksmåter. Danning er som beskrevet i grunnsynet det som er igjen da du har glemt det du har lært. Barna er en aktiv deltager i sitt eget liv. Det er de voksnes plikt å veilede barna, og samtidig respektere deres egenverdi og selvstendighet. Det er viktig å kunne se ting i sammenheng for å kunne reflektere og veilede. Danning skjer der det er trygghet og gjensidig respekt fra alle parter. Den skjer ut fra barnehagens verdigrunnlag, den voksnes erfaringer og i et nært samarbeid med hjemmet. I Ekholt barnehage har vi over en lang periode jobbet med kontaktskapende kommunikasjon, og vi ser at danning er nært sammenvevd med betydningen av dette.

## **Lek**

*«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre» (Rammeplan for barnehagen 1.08.2018)*

Leken er grunnlaget for sosial og emosjonell utvikling. Personalet skal legge til rette for barnas lek, som også fremmer både livsmestring og helse. Samspill med andre er det viktigste grunnlaget for utvikling og læring hos barn. I Ekholt barnehage legger vi stor vekt på dette, og ønsker at alle barna skal utvikle god sosial kompetanse og få den veiledning de behøver for å bli

gode lekere. Lek sammen med andre barn gir en unik mulighet til å utvikle sin egen fantasi ved å lære av andre, og evnen til å sette seg inn i andres situasjoner er et godt grunnlag for empati og en godt utviklet sosial kompetanse.

## **Læring**

*I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring (Rammeplan for barnehagen 1.08.17)*

Barnehagen som læringsarena og barnehagens læringssyn står i fokus i dagens samfunn. Barnehagen er overført til Kunnskapsdepartementet, vi har en rammeplan som har fokus på å fremme læring. St. melding 16 inkluderer barnehagen som en viktig arena for at alle skal få en lik start i sin livslange læring. Barnehagens innhold bygger på et helhetlig læringssyn. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Læring omfatter både formell og uformell læring. Dette foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og miljøet de er i. Det er nødvendig at de voksne i Ekholt barnehage er til stede, og fanger opp barnas initiativ og lærelyst, for igjen være gode rollemodeller og veiledere i barnas læringsprosess.

## **Vennskap og fellesskap**

*Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov (1.08.2017 Rammeplan for barnehagen)*

I Ekholt barnehage jobber vi med smågrupper i de fleste aktiviteter for å blant annet oppnå et godt sosialt samspill. Gruppesammensetningen er nøye gjennomtenkt på grunnlag av relasjoner, modning, vennskapsbånd, sosialfunksjon og hjelpebehov. Vi ser også at det oppstår grupper på barnas eget initiativ som vi tar med i vurderingen av de formelle gruppene. Gruppene utnytter de arealene som barnehagen har, for eksempel grupperom, kjøkken, garderobe, uteområde, nærmiljø og grillhytte. Gjennom smågrupper ønskes det å skape forutsigbarhet, åpenhet, fellesskap og bedre oversikt for voksne og barn. Det er lettere for den ansatte å være helhjertet til stede i situasjonen med færre barn enn hele barnegruppen. Med dette ønsker vi at barnet skal kunne finne sin plass i gruppen lettere og raskere. Ved faste smågrupper skapes det relasjoner, og en start på et tidlig vennskap mellom barna. Vi vil og påstå at barn kan holde fokus i en aktivitet i mindre grupper over lengre tid enn ved fravær av smågrupper.

Smågrupper styrker barnets strategier for samhandling med sine omgivelser og også sosiale ferdigheter. Gruppene bidrar også til å øve opp ferdigheter i problemløsning og styrker empati. Det er enklere å kjenne igjen egne og andres følelser i smågrupper hvor barna er trygge. Barna blir sett og hørt i et tettere samspill, og kjenner på tilhørighet i en gruppe, og det er enklere å danne vennskap og å få en opplevelse av fellesskap.

Ved at barna er inndelt i mindre grupper er det også enklere å fange opp uønsket adferd som mobbing og konflikter. Vi tar mobbing på alvor. Vi vet at mobbing kan skje i barnehagen. Det er viktig at personalet markerer at vold, plaging og erting ikke er tillatt. Personale som bryr seg, og personale som er der barna er, er et godt tiltak mot mobbing. (Barnehagen har egne HMSrutiner ved mobbesaker)

Tydelige voksne som er forutsigbare, som setter grenser og har gode rutiner er viktige tiltak i konfliktarbeidet. Personalet skal være gode modeller, og vi skal vise barna hvordan vi skal oppføre oss mot hverandre. Uønsket atferd mellom barn – barn, voksen – barn eller voksen – voksen skal tas på alvor og settes ord på. Vi mener at smågrupper er et godt tiltak for å håndtere uønsket adferd, samt fremme livsmestring og helse.

## **Rammeplan for barnehagen sier noe om språklig kompetanse:**

*Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. I barnehager for samiske barn i samiske distrikt skal barnehagen fremme barnas samiskspråklige kompetanse. (Rammeplan for barnehagen 1.8.201)*

Ekholt barnehage har en ressurspedagog som har spesielt ansvar for å fremme kommunikasjon og språk. Ressurspedagogen har avsatt to dager i uken til å jobbe spesielt med dette, og tilpasser barnas behov. Barna deltar i små grupper og leker med språket for at barna skal tilegne seg begreper, lære setningsoppbygging, og språkforståelse. Ressurspedagogen følger også opp språket i naturlige situasjoner, og drar også for eksempel på turer med barna. Det er et nært samarbeid mellom foreldre og barnehage dersom et barn har behov for ekstra oppfølging i forhold til språket. Språklige ferdigheter er av stor betydning for barnas trivsel og følelse av mestring i hverdagen, og å støtte barns tilegnelse av språk er en av barnehagens kjerneoppgaver. Barn med solid språklig kompetanse vil ha gode forutsetninger for samspill med andre, deltagelse i lek, vennskap og læring. Å forstå det som blir sagt, og å kunne gi uttrykk for egne tanker, følelser og meninger er viktig for å skjønne hva som skjer, samhandle med andre og ha medinnflytelse. Barn som har vansker med å forstå språk, bruke språket eller for å uttrykke seg, kan oppleve at det er utfordrende å samhandle med andre i hverdagsaktiviteter og lek. Ekholt barnehage ser på språkgruppene som et viktig ledd i barnehagens krav om å fremme livsmestring og helse.

## **Progresjon**

*Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære nye ting og oppleve fremgang. Alle barna skal oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldergrupper får variert leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker og materiell og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter (1.08.2017 Rammeplan for barnehagen)*

Det er også en rekke krav til personalet på dette området. Personalet skal blant annet oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av, og de skal planlegge og tilrettelegge for progresjon. I Ekholt barnehage har vi fokus på balansen mellom de ferdighetene barna har, og de utfordringer som de blir stilt ovenfor. Vi bestreber oss til en hver tid å være oppmerksomme på de ulike barnas behov og utvikling for å tilpasse utviklingsmulighetene til det enkelte barnet. Barnehagen har også utarbeidet en intern progresjonsplan på ulike områder for eksempel omsorg, danning, lek og læring. Denne planen er basert på våre erfaringer og observasjoner av barna i forbindelse med hva vi kan forvente i ulike aldre, samtidig et arbeidsdokument for å sikre vår kunnskap om barnas utviklingsnivå.

Vi er oppmerksomme på at dersom utfordringene blir for store i forhold til barna sine ferdigheter kan det bidra til redsel og uro. Er ferdighetene for store i forhold til utfordringene kan barn oppleve frustrasjon og kjedsomhet. Som tidligere beskrevet er vi opptatt av at barna skal være i balanse mellom grensene av sine ferdigheter for å oppleve mest mulig mestring. Spesielt i vår prosess «fra jord til bord» ser vi stadig en spennende progresjon hos barna i løpet av året. For eksempel hvordan de håndterer en kniv, hvor mye mere de tørr og vil smake på av ukjent mat, samspillet i måltidsituasjonen og kunnskap om hvor maten kommer fra.

## **Barns medvirkning**

Norge har gitt sin tilslutning til FNs Barnekonvensjon, og den ble en del av norsk lovgivning i 2003. Da barnehageloven ble revidert av stortinget i 2005, kom det inn en ny bestemmelse som er gjort gjeldende fra 1. januar 2006:

§3 Barns rett til medvirkning.

*Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (1.07.2018 Rammepplan for barnehagen)*

Barn i Ekholt barnehage skal ha rett til å gi uttrykk for sin opplevelse av barnehagehverdagen, og de skal kjenne sin rett til å uttrykke sine forventninger og behov. Medvirkning handler om at barna blir gitt mulighet til å virke med i det som angår dem. De får være en deltaker i et fellesskap hvor de har innflytelse på det som skjer rundt seg. Barna får mulighet til aktiv

deltagelse i planlegging og vurdering av sitt liv i barnehagen. Vi ønsker å imøtekomme barna med hensyn til deres alder og modenhet, og de skal oppleve at de ikke står alene med viktige avgjørelser (kunnskapsdepartementet 2006) I arbeide med vår yngre generasjon som besitter nonverbal og verbal kommunikasjon medfører dette et maktforhold da det alltid vil foregå tolkninger av hva barna prøver å fortelle oss. Ekholt barnehage ønsker at barna skal erfare at «jeg kan» og støttes til en selvstendig utvikling. Denne erfaringen gir barn stor glede og glød til gode opplevelser hver dag. Ekholt barnehage mener det er betydningsfullt at barna kjenner seg som verdifulle aktører i sin hverdag i samspill med oss voksne. Gjennom gode prosesser med medvirkning legger vi til rette for et godt leke - og læringsmiljø i barnehagen. I Ekholt barnehage ønsker vi at barns medvirkning i det daglige livet på avdelingene, innebærer at barna erfarer ansvarsfulle voksne som tar hensyn til det enkelte barnet og hele gruppen i hverdagsrutiner.

## **Fagområdene**

Vi har tidligere i årsplanen beskrevet de to fagområdene vi spesielt satser på i Ekholt barnehage «Kunst, kultur og kreativitet» og «Kropp, bevegelse, mat og helse». Gjennom systematisk og aktivt arbeid med disse fagområdene ser vi at de øvrige fagområdene er implementert i alt vi jobber med, og blir godt ivaretatt. Samtidig er det viktig at vi sikrer alle fagområdene og er bevisste på hvilke krav som stilles. Vi vil nå beskrive de fem resterende fagområdene. Her finner du link direkte til rammeplanen hvor fagområdene er detaljert beskrevet.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

## **Etikk, religion og filosofi**

Dette fagområdet peker spesielt mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold (1.07.2017 Rammeplan for barnehagen) I Ekholt barnehage jobber vi med dette fagområdet spesielt knyttet inn mot hvordan vi skal være mot hverandre. Vi ønsker at barna skal utvikle raushet og tillit i et fellesskap på tross av ulikheter. Barnehagen har i løpet av året prosjektet «Barn hjelper barn». Barna får kjennskap til juleevangeliet og de eldste barna har hvert år et kirkebesøk rundt påsketider, kaldt «Påskevandring». I henhold til barnehagens fokus på mat vil vi også bidra til å utvikle toleranse og interesse for hverandres matkultur som igjen kan henge sammen med religion, og trekker dette inn i valg av meny. Det er også mye uformell læring knyttet til dette fagområdet, og vi vil gi barna rom for undring og refleksjon over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål. Barnehagen representerer mange ulike land og kulturer, og vi tilegner oss kunnskap ved hjelp av



for eksempel foreldrene for å få kjennskap til deres religioner, livssyn og liknende, for å ta hensyn til at alle barna blir respektert, inkludert og forstått.

Barnehagehverdagen kan også bestå av ulike konflikter mellom barna. Vi voksne har et stort ansvar for veiledning i tråd med å utvikle toleranse og raushet i hverdagslige hendelser med og mot hverandre. Barnehagen ønsker å bidra til å gi barna et verktøy for å håndtere dette på egenhånd, og på sin reise videre i livet.

## **Antall, rom og form**

Matsatsningen i Ekholt barnehage bidrar nevneverdig inn til dette fagområdet.

Matforberedelsene utfordrer barna til å få kunnskap om å måle mengde, se forskjell på ulike former, farger, størrelser og antall. Vi bruker tid i matforberedelsene sammen med barna til å undre oss og resonere over matematiske fenomener, og introduserer ulike matematiske begreper. De matematiske begrepene kommer også til uttrykk gjennom hverdagslige rutiner som blant annet påkledning, opprydning inne og ute, og turtaking som en naturlig del av barnehagedagen.

## **Nærmiljø og samfunn**

Barnehagen gir barna kunnskap om mat i nærmiljøet ved at vi ferdes i bygda hvor matproduksjon pågår. Gruppene på avdelingene åpner muligheten for å jobbe over tid med for eksempel grønnsaker fra nærmiljøet, ved besøk på gårder, delta i innhøstning og deretter matforberedelser. Barna får med seg hele prosessen fra jord til bord. Gjennom turer med grupper og avdeling blir barna kjent med hverandres hjemsted, og tilegner seg et begrep over avstanden mellom hjemstedet og barnehagen.

## **Kommunikasjon, språk og tekst**

Ekholt barnehage vil bidra til at barna lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med andre. Barna skal bruke sitt språk til å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, og gjennom dette løse konflikter og skape positive relasjoner. Barna skal utvikle ordforråd og begrepsforståelse, og få et positivt forhold til tekst og bilde. Dette skal bidra til estetiske opplevelser, gode samtaler og som inspirasjon til fabulering og nyskaping.

For å oppnå dette skal personalet være rollemodeller når det gjelder å lytte, gi respons, bruke kroppsspråk, talespråk og tekst i kommunikasjon med barna. Vi vil skape tillit slik at barna

føler glede ved å kommunisere, og gi de trygghet til å benytte og leke med ulike språk og tekstformer i barnehagen. Vi ønsker å legge til rette for at barn med ulik morsmålsbakgrunn skal kjenne seg forstått og oppleve annerkjennelse for sitt språk, og tålmodighet rundt utfordringer i språk og kulturforståelse. Barnehagen skaper et miljø hvor barn og voksne daglig opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale. Som tidligere skrevet har barnehagen et tilbud om språkgrupper for de barna som har språklige utfordringer. Barnehagen har også kompetanse på tegn til tale, som blir benyttet ved behov.

## **Natur, miljø og teknologi**

Gjennom barnehagens satsning blir barna kjent med naturen, hvordan naturen kan benyttes og hvordan den skal ivaretas på veien «fra jord til bord». Ekholt barnehage benytter naturen til matlagning på bål, lek, turer, undring, læring og nysgjerrighet. Ved disse aktivitetene stimuleres sansene og utfordrer barnas nysgjerrighet. Barnehagen har ukentlige turer i naturen hele året, og følger med på endringer som skjer gjennom årstidene. Vi gir også barna kunnskap om bærekraftig utvikling for at de skal forstå at dagens handlinger kan få konsekvenser for fremtiden. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold, og vi vil at barna skal utvikle gode verdier, holdninger og praksis som ivaretar en god bærekraftig utvikling.

*(1.08.2017 Rammepplan for barnehagen)*

## **Tirsdag i barnehagen**

Ekholt barnehage har en inndelingsstruktur på 0-2 og 2-6 år. Tirsdager er barna delt inn i aldershomogene grupper på avdelingene. Gruppene har faste voksne på sin gruppe. Gjennom dette skaper vi flere relasjoner mellom barn i lik alder. Avdelingene har ansvaret for barnas restaurant som er hver onsdag. Maten serveres som buffet på kjøkkenet fra kl 10.45-12.30. Det lages en fem ukers meny, og hver gruppe har ansvar for varmmaten hver femte uke. Tirsdagen skal benyttes til forberedelser av varmmaten for eksempel kunnskap om maten som skal lages, innkjøp, forberedelser osv. Dette vil bidra til at barnehagen mere organisert og systematisk jobber med satsningsområdet på et høyere nivå, og kan presentere måltidet som et pedagogisk virkemiddel og utvidet forståelse for barna. Gjennom denne organiseringen får vi mulighet til å tilpasse alder og modningsnivå for utførelse av aktiviteter. Dette vil bidra til å kjenne mestringsglede for det enkelte barn spesielt innenfor prosessen fra jord til bord.

## Overgang fra barnehage til SFO/skole

Det er utarbeidet en egen «plan for sammenheng barnehage og skole»

<https://www.rygge.kommune.no/globalassets/skole-og-barnehage/skole/dokumenter/plan-for-sammenheng--barnehage-skole.pdf> Denne planen følger vi for å oppnå en best mulig overgang.

Barnehagen har også sin egen førskoleklubb, som heter «Vepseklubben». Vepseklubben har sitt eget års hjul som beskriver hvilke aktiviteter som skal foregå det siste året i barnehagen.

Vepseklubben er en del av «Tirsdagen i barnehagen» og i prosessen overgang barnehage og skole. Her forbereder vi overgangen fra barnehage til skole/SFO, og dette er et år som vi blant annet arbeider med skoleforberedende aktiviteter. Vi har et fokus på sosial kompetanse, og vi ønsker derfor også det siste året å jobbe ekstra med hvordan man omgås hverandre, og å hjelpe barna til å utvikle god selvfølelse. Vi har faste aktiviteter for Vepseklubben som for eksempel langtur, skolebesøk og overnatting i barnehagen. Vi jobber også med språklig bevissthet, matematikk, trafikkopplæring og IKT. Rammeplanen sier også noe om at vi også skal ha et tett samarbeid med SFO ved tanke på overgangen fra barnehagen, og vil dette året også besøke SFO før skolestart.

## Evaluering og dokumentasjon

I barnehagen legger vi vekt på kontinuerlig evaluering. Vi evaluerer prosjekter, arrangementer, barnehagens rutiner, aktiviteter både felles og internt på avdelingene. Barnehagen følger også et pedagogisk årshjul. I års hjulet er det hver måned et fokusområde ut ifra Årsplanen som skal evalueres etter endt måned. For eksempel danning, omsorg, lek, læring, medvirkning og foreldresamarbeid. Evalueringen blir gjort både avdelingsvis og i lederteamet. Vi er aktive brukere av Facebook som ofte blir oppdatert med øyeblikk fra hverdagen. Ekholt barnehage er en MyKid barnehage. På MyKid kan foreldrene og personalet hele tiden gå inn for å få / gi beskjeder hente informasjon etter endt dag, og se bilder fra deres barns hverdag. På MyKid skriver vi også hver sjette uke en seks ukers rapport som beskriver hva vi har gjort, hvorfor vi har gjort det og som er pedagogisk begrunnet ut fra årsplan og rammeplan. Dokumentasjon er med på å bevisstgjøre personalet, se og legge merke til barnas aktiviteter og initiativ, og også evaluere vår egen praksis. Vi ønsker å synliggjøre for foreldrene hvilke prosesser vi er i, for å være i stadig utvikling og for hele tiden å kunne legge alt til rette til det beste for barn og foreldre. Avdelingene utarbeider egne planer for arbeidet på avdelingene, og dokumenterer i

etterkant gjennom ord og bilder på MyKid hvilke prosesser og arbeidsmåter som barna har deltatt i.

Barnehagen deltar også i UDIR sin foreldreundersøkelse, resultatet av denne undersøkelsen er svært viktig for vår egen evaluering. Vi gjennomfører også barnesamtaler, for å sikre barnets stemme og opplevelse.

## **Personal utvikling**

For å oppnå de kravene styringsdokumentene (Rammeplanen og Barnehageloven) gir oss er det store krav til de voksne i Ekholt barnehage. Slik vi trekker frem i grunnsynet er vi voksne rollemodeller for mange barn i løpet av deres tid barnehagen. Vi har en kontinuerlig gjennomgang av egne handlinger i nærvær med barna. Vi er voksne som er opptatt av trygghet, kjærlighet og omsorg for alle barn i Ekholt barnehage. Vi vil være til stede og fange opp det som skjer i samspillet mellom barn, og være vårt ansvar bevisst. Det krever at vi ønsker å bli kjent med hvert enkelt barn, for å kunne møte barna sine behov, og gi barna de nødvendige utfordringer for deres sosiale kompetanse. Vi er voksne som skal ha tid til å forstå barna og være nysgjerrige på deres undringer. I barnehagen er vi avhengig av et nært tillitsforhold til barna, for å etablere dette hos barna må vi være voksne som er forutsigbare. Barna må med andre ord vite hvem vi er, og hvor de har oss gjennom vårt samspill med dem. Det skal komme til uttrykk at vi har et kontinuerlig utviklingsbehov og at vi gjennomføre det samfunnet krever av oss som en læringsarena på alle nivåer. God kommunikasjon er viktig for å skape kontakt mellom mennesker. Personalet i Ekholt har implementert en kommunikasjons- og refleksjonsmodell etter teorien til Marshall Rosenbergs «Kontaktskapende kommunikasjon». Kontaktskapende kommunikasjon (KSK) bygger på et positivt menneskesyn, med en ide om at mennesket er grunnleggende godt, og at vi alle har et iboende ønske om å ville andre vel. KSK viser konkret hvordan vi kan endre måten å reflektere, uttrykke oss og lytte til andre mennesker på en tydeligere og ærligere måte. Gjennom KSK kan vi også lære å forebygge og håndtere konflikter på en mer fredelig måte. Dette er en kommunikasjonsmodell som er nært sammenvevd med sosial kompetanse, og også verdigrunnlaget i rammeplanen for barnehager. Barnehageloven og Rammeplanen gir sterke føringer for hva slags voksne vi skal være i barnehagen. Rammeplanen sier hvilke verdier vi skal jobbe etter og pålegger oss å reflektere over vår egen praksis. Gjennom det siste to årene har pedagogene og også de pedagogiske medarbeiderne deltatt i en kursrekke om «Relasjonskompetanse/ledelse» levert av [www.relasjonsledelse.no](http://www.relasjonsledelse.no). Personalet fikk stort utbytte av dette, og vi har implementert dette i barnehagen slik at vi jobber videre med dette temaet i fagmøter, tematid og personalmøter.

Dette året er det to av de ufaglærte som begynner utdanning i Barne og ungdomsarbeid, og skal gjennomføre fagprøve, og vi har denne høsten fem nyutdannede fagarbeidere. En av pedagogene deltar også på studiet Språkutvikling og språklæring dette året.

## **Tilvenning**

Å begynne i barnehagen kan oppleves forskjellige fra barn til barn og det er vanskelig å forutse hvordan en tilvenningsfase for et barn vil bli. Som foreldre eller omsorgspersoner kan vi på forhånd tenke oss til hvordan tilvenningsfasen vil gå basert på tidligere møter med nye omgivelser, men utfallet kan overraske oss både den ene og den andre veien. Det er påvist at små barn som begynner i barnehage har et høyt nivå av kortisol (stresshormon) i tilvenningsfasen. I denne sammenheng er det og ment at barn vil oppleve i sine første leveår å bli stresset, som i urolig, og at barnehagen som en faglig institusjon med gode rammer for trygghet, omsorg og organisering er et godt utgangspunkt for et barn å kunne håndtere denne følelsen av urolighet.

Dette kan forstås blant annet som å gi barna spillerom til å kunne sette grenser for seg selv. Barna må erfare at vi respekterer deres grenser og at vi ikke trosser disse. Vi som arbeider på småbarnsavdeling i Ekholt barnehage vil derfor ikke trekke noen konklusjoner på forhånd, men heller være tilstede i her og nå situasjonen i møte med barnet. Vi er opptatt av barnet og ønsker å imøtekomme akkurat det barnet i den spesielle situasjonen det befinner seg i. Dette kan vi kalle en helhjertet tilstedeværelse, vi strever for å møte barnets følelser og vi ønsker å prøve å forstå hvordan barnet har det her og nå. Vi respekterer og anerkjenner at barnet har behov for å gråte og lar det være i den triste fasen etter mamma eller pappa har gått. Vi ser og snakker om at de har kjørt bilen sin på vei til jobb og mens de er der går vi igjennom hva vi skal gjøre i barnehagen før han eller hun kommer og henter igjen.

Noe kan høres kjent ut annet ukjent, men med tiden vil alt bli kjent og en sånn gjennomgang av hva vi skal gjøre i barnehagen kan skape en indre ro hos barnet, samtidig som at vi betrygger det på at mamma og pappa kommer tilbake og dere skal hjem til huset deres. Med andre ord er ikke fokuset på avledning eller å bruke leken som en flukt fra det triste, vi ønsker at barnet skal befinne seg i den følelsen de kjenner og gradvis med tiden vil de få tillit til oss voksne i barnehagen.

Å få tillit er noe vi må gjøre oss fortjente og verdige til, og vi må vise barna at de kan stole på oss, at vi er gode voksne som ønsker at de skal ha en god barnehagedag. Våre ønsker for barna i

barnehagen er ikke noe de umiddelbart vet, og derfor er det en sunn skeptisk vi møter de første dagene eller ukene i barnehagen. Hvis foreldre og omsorgspersoner kan ha den forståelsen av hvorfor barnet gråter kan det kanskje være lettere å akseptere og lettere å si hadet til barnet for den voksne. Vi er derfor avhengig av at dere som foreldre viser oss tillit ovenfor barnet, er dere derimot skeptiske vil barnet merke dette og det vil bekrefte og opprettholde deres skeptisk mot oss og barnehagen. Derfor ønsker vi også å bli kjent med dere voksne, vi ønsker å ha en åpen dialog slik at vi kan skape en nær relasjon som igjen vil gagne barnet i den sårbare fasen, men og for det videre barnehagelivet. Til våre yngste søkere vi har et fokus på at den første perioden av barnehageåret skal være preget av ro, og at barna skal få mulighet til å kunne styre tempoet selv for å gjøre seg gradvis kjent med avdelingen og alt den har å tilby. Fokuset er derfor ikke masse aktiviteter og gjøremål i løpet av en dag, da dette kan skape en uro og øke stresshormonet i kroppen. Vi som voksne på avdelingen skal være trygge og tillitsfulle voksne som de skal kunne komme til da de blir usikre. Når et barn vet at vi er tilgjengelige og i nærheten kan det forsterke deres trygghetsfølelse og det gir de muligheten til å utforske. Vi sitter på gulvet med barna og lar de forflytte seg som de skulle ønske. Noen forflytter seg «langt», kanskje til et annet rom noen pendler frem og tilbake mellom lekekassa og fanget til en trygg voksen. Målet vårt er å fungere som deres «trygge havn» i barnehagen, barna vet vi er der og alltid tilgjengelig til å hjelpe de med å laste god bagasje og erfaringer til å tørre å slippe seg løs i leken med de andre barna.

## **Tilvenning gjennom musikk**

Våren 2017 startet Ekholt barnehage med tilvenning gjennom musikk. Dette betyr at vi inviterer de yngste barna på fire musikksamlinger med vår musikkpedagog før de begynner i barnehagen. De dagene det er musikksamlinger blir barnet mor/far invitert til å være litt i barnehagen for å leke og bli litt kjent før de starter. Vi mener at en lengre tilvenningsprosess gjennom musikk kan bidra til å bygge gode relasjoner, skape begeistring, felleskap, glede og gi en god start på barnehagelivet.

## **Barnehagens samarbeidspartnere**

### **Helsestasjonen:**

Vi kan rette spørsmål til helsestasjonene angående helse, utvikling, sykdom og lignende.

<https://www.rygge.kommune.no/helse-og-omsorg/helsestasjon/>

### **Barnevernet:**

Vi samarbeider med barnevernet både når det gjelder råd og tips, og i forhold til igangsetting av tiltak. <https://www.rygge.kommune.no/helse-og-omsorg/barnevern/>

### **PPT (pedagogisk-psykologisk-tjeneste):**

Dette er en pedagogisk veiledningstjeneste som tilbyr tjenester fra spesialpedagoger, psykologer og logoped. Her kan personal og foreldre søke råd og veiledning.

<https://www.rygge.kommune.no/skole-og-barnehage/ppt/>

### **Ryggebarnehagen:**

Dette er et samarbeid mellom alle barnehagene i Rygge. Her samarbeider vi om arrangementer og kompetanseheving for personalet.

### **Skole:**

Vi har et eget program for overgang mellom barnehage og skole/SFO. Dette omhandler skolebesøk, overgangs- samtaler og overgangsmøter ved behov. Vi samarbeider med de skolene som vi overleverer barn til.

<https://www.rygge.kommune.no/globalassets/skole-og-barnehage/skole/dokumenter/plan-for-sammenheng--barnehage-skole.pdf>

### **Møtevirksomhet:**

For å oppnå den kommunikasjonen og informasjonen som er viktig i det pedagogiske arbeidet/organisering av hverdagen, har vi intern møtevirksomhet; morgenmøte, personalmøte, tematid for pedagogiske medarbeidere, ledermøter, pedagogmøter, avdelingsmøter, medarbeidersamtaler og veiledningssamtaler. Vi har eierstyremøter, samarbeidsutvalgsmøter,

ressursteam møter, foreldremøter, årsmøte og 5 planleggingsdager i året (jfr. barnehagens vedtekter)

## **Foreldresamarbeid**

I Ekholt barnehage har vi et svært engasjert samarbeidsutvalg som består av tre foreldrerepresentanter, to representanter fra de ansatte og daglig leder. Barnehagen har også et engasjert eierstyre som består av representanter fra foreldrene. Både styret og SU får god informasjon om hvordan det pedagogiske innholdet arbeides med, og har gode muligheter for innspill og medbestemmelse.

Både Lov om barnehager og kommunens vedtekter vektlegger foreldresamarbeid og foreldremedvirkning. Ifølge Forskrift om Rammeplan for barnehager er forståelse og samarbeid to sentrale sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene.

### **Rammeplan definerer dette på følgende måte:**

*Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. (1.8.2017 Rammeplan for barnehagen)*

Vi ser på samarbeid med foreldre/foresatte som svært viktig og nødvendig for å kunne følge opp hvert enkelt barn på en best mulig måte. Vi ønsker at samarbeidet mellom Ekholt barnehage og hjemmene skal bygges på gjensidig tillit, forståelse, tilpasning og respekt. Målet er å skape et samarbeidsforhold der personalet og hjemmet gir hverandre råd, hjelp og støtte, gjennom følgende intensjoner;

- ✓ Den daglige kontakt
- ✓ MyKid
- ✓ Foreldresamtaler
- ✓ Foreldremøter



1. Vi legger vekt på at den daglige kontakten ved levering/henting skal gi muligheter for utveksling av informasjon om barnet, som har betydning for at barnet skal få det best mulig, i barnehagen og hjemmet.
2. Videre ønsker vi å ha foreldresamtaler, som pedagogisk leder innkaller til. Foreldresamtaler er samtaler mellom pedagog og foreldrene, der man sammenligner inntrykk av barnets trivsel og utvikling, og diskuterer barnets hverdag i barnehagen. Dermed gis personalet mulighet til å ivareta sine pedagogiske oppgaver bedre.
3. I tillegg vil personalet innkalle til et foreldremøte i løpet av barnehageåret. Foreldremøter er møter hvor personalet og foreldrene diskuterer barnehagens innhold og praktiske opplysninger, som er nyttige for foreldrene om barnas hverdag i barnehagen.
4. Vi er en MyKid – barnehage hvor all informasjon foregår digitalt. Her finner dere kalender, bilder, daglig gjøremål og beskjeder. Alle foresatte får personlig innlogging ved oppstart <https://mykid.no>

Barnehagen har også en Facebook side <https://www.facebook.com/EkholtBarnehage/> samt en hjemmeside [www.ekholt-barnehage.no](http://www.ekholt-barnehage.no)

## Litteratur

Bae B (2009) Samspill mellom barn og voksne ved måltidet. Muligheter for medlæring? I Nordisk barnehageforskning vol2 nr.1 2009 s1-15

Eidsvåg,1. (2011). Å fullbyrde sin egen form. Et program for dannelse.1B.Hagtvet 8 G.  
Oqjenovic (Red.) Dannelse, Nordisk perspektiver på allmenndannelsens nødvendighet i høyere utdanning og forskning (s. 156-170). Oslo: Dreyers forlag

Gjems L. Hverdagssamtalene-barnehagens glemte læringsarena? I Gjems L. Og Løkken G. red (2014) Barns læring om språk og gjennom språk. 1. utg.3.oppl. Cappelen Damm Akademisk

KUNNSKAPSDEPARTEMANETET (2016) Temahefte, *om barns medvirkning*. OSIO: RK Grafisk. AS

Utdanningsdirektoratet (1.08.2017) *Rammeplan for barnehagen*.